

Sygn. akt **III AUa 1201/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

Sędziowie: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer

SSA Katarzyna Wołoszczak

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 4 października 2016 r. w Poznaniu

sprawy **R. T.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o przywrócenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek apelacji R. T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 9 marca 2015 r. sygn. akt IV U 2074/14

oddala apelację.

SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
--------------------------	----------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 10 października 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił R. T. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na dalszy okres.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł R. T.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 9 marca 2015 r., wydanym w sprawie o sygn. IV U 2074/14, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie R. T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 10 października 2014 r., znak (...)

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

R. T. urodził się w dniu (...), zaś w dniu 29 marca 1995 r. uległ wypadkowi przy pracy.

W okresie od 1.06.1996 r. do 28.02.2000 r. wnioskodawca uprawniony był do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy. Ponadto na mocy kolejnych decyzji wnioskodawca miał przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy w okresie od 1.03.2000 r. do 31.03.2014 r. (ostatnio na podstawie decyzji organu rentowego z dnia 8.04.2011 r.).

W dniu 7 lutego 2014 r. odwołujący złożył wniosek o ustalenie prawa do renty w związku z wypadkiem przy pracy na dalszy okres. Decyzją z dnia 9 kwietnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił R. T. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na dalszy okres, z uwagi na stwierdzenie przez Komisję Lekarską ZUS w orzeczeniu z dnia 2 kwietnia 2014 r. braku jego niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy oraz z ogólnego stanu zdrowia.

Kolejny wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy odwołujący złożył w dniu 19 sierpnia 2014 r. **Zaskarżoną decyzją** z dnia 10 października 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił R. T. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na dalszy okres, z uwagi na stwierdzenie przez Komisję Lekarską ZUS w orzeczeniu z dnia 6 października 2014 r. braku jego niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

W toku postępowania sądowego, wywołanego odwołaniem od powyższej decyzji, dla oceny stanu zdrowia R. T. Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego lekarza neurologa. Biegły neurolog w wydanej opinii (k. 15-15v) stwierdził, że odwołujący nie jest niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 29.08.1995 r. Biegły neurolog rozpoznał bowiem u odwołującego chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z przewlekłym zespołem bólowym oraz stan po leczeniu operacyjnym przepukliny (...) w 1995 r., jednakże jednocześnie wskazał, że stan funkcjonalny badanego jest dobry oraz że nie stwierdził przy tym takich schorzeń układu nerwowego, które uzasadniałyby uznanie, że wnioskodawca jest osobą niezdolną do pracy. Mimo pouczenia, R. T. nie złożył zastrzeżeń do powyższej opinii biegłego i jednocześnie wskazał, że przedłożył biegłemu całość swojej dokumentacji medycznej.

Ponadto Sąd I instancji na rozprawie w dniu 9 marca 2015 r. oddalił wniosek ubezpieczonego o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu radiologii.

Wydana w sprawie opinia biegłego sądowego lekarza neurologa stała się podstawą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, który powołując się na treść art. 6 ust. 1 pkt 6 i art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r., Nr 167 poz. 1632 tj. ze zm.) oraz art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdził, że odwołujący nie spełnił kryterium, od którego uzależnione jest przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, w postaci niezdolności do pracy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. w wydanym wyroku oddalił odwołanie R. T. od zaskarżonej decyzji.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł R. T., zaskarżając go w całości i wskazując, że nadal ma on problemy z poruszaniem się, czuje ucisk i ból oraz ma uszkodzone korzenie rdzeniowe i sploty nerwowe, co powoduje ograniczenie w codziennej egzystencji. Apelujący poparł powyższe stwierdzenie szczegółowym opisem przebiegu swojej choroby, z powołaniem się na dokumentację medyczną oraz wniósł o przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów oraz z opinii biegłego lekarza specjalisty z zakresu neurologii i radiologii, na okoliczność, że istnieją zmiany zwyrodnieniowe w obrębie kręgów lędźwiowych. Nadto w toku postępowania apelacyjny odwołujący przedłożył orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z dnia 21 maja 2015 r., zaliczające go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (k. 47-47v).

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę wyroku Sądu I instancji poprzez przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wniesioną przez odwołującego apelację należy uznać za bezzasadną.

Wskazać należy, że z uwagi na fakt, iż biegła neurolog M. D. w swojej opinii (k. 15-15v), na której rozstrzygnięcie oparł Sąd I instancji, nie wskazała, czy w stanie zdrowia wnioskodawcy nastąpiła poprawa ani też biegła ta nie odnosiła się wcześniej do orzeczenia o stopniu niepełnosprawności z dnia 21 maja 2015 r., zaliczającego apelującego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności (k. 47-47v), Sąd Apelacyjny uznał, że w świetle art. 286 § 1 k.p.c. – w celu jednoznacznego stwierdzenia, czy R. T. jest osobą całkowicie bądź częściowo niezdolną do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 29 sierpnia 1995 r., bądź czy nastąpiła poprawa stanu zdrowia wnioskodawcy – zasadne jest przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego neurologa, uwzględniającej powyższe kwestie. Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 382 k.p.c. postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe w postępowaniu apelacyjnym, poprzez przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłej neurolog M. D. (k. 49).

W wydanych w postępowaniu apelacyjnym opiniach uzupełniających z dnia 25 kwietnia 2016 r. i 30 czerwca 2016 r. (k. 54-54v i 62) biegła sądowa lekarz neurolog M. D. wskazała, że podczas badania wnioskodawcy w dniu 3.09.2014 r. przez specjalistę neurologa ZUS lek. J. W., nie stwierdzono objawów bólowych, rozciągowych, zaniku mięśni, niedowładów, ataksji, objawów piramidowych ani zaburzeń zwieraczy, a wnioskodawca nie wymagał kolejnego leczenia neurochirurgicznego ani intensywnego leczenia zachowawczego. Również biegła neurolog po przeprowadzeniu badania neurologicznego nie stwierdziła objawów bólowych, rozciągowych, a jedynie osłabienie odruchów kolanowych i brak odruchu skokowego lewego, co przy prawidłowej sile mięśniowej świadczy o przebytych wcześniej zespole korzeniowym, dobrze zrehabilitowanym.

Z uwagi na powyższe zdaniem biegłej nastąpiła poprawa stanu zdrowia wnioskodawcy i nie ma obecnie podstaw do uznania jego dalszej niezdolności do pracy. Uwzględniając zaś, że odwołujący ostatnio miał przyznane prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy do dnia 31 marca 2014 r., biegła stwierdziła, że wnioskodawca odzyskał zdolność do pracy od dnia 1 kwietnia 2014 r. W szczególności badanie (...) kręgosłupa (...) wykonane w lipcu 2014 r. nie wykazało pogorszenia stanu zdrowia wnioskodawcy. Ponadto biegła wskazała, że nie zgadza się z orzeczonym wobec wnioskodawcy stopniem umiarkowanym niepełnosprawności – w jej ocenie powinien mieć on orzeczony co najwyżej stopień lekki niepełnosprawności. Biorąc powyższe pod uwagę biegła neurolog stwierdziła, że wnioskodawca nie jest osobą całkowicie ani częściowo niezdolną do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 29.08.1995 r.

Żadna ze storn nie zakwestionowała powyższych opinii uzupełniających biegłej neurolog M. D., zaś w ocenie Sądu Apelacyjnego opinie te łącznie nie zawierają niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparte zostały na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, biegła w sposób należyty uzasadniła swoje wnioski (tj. w szczególności przedstawiła tok swego rozumowania w sposób poddający się kontroli pod względem logiki), a konkluzje opinii są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłą czynności oraz toku rozumowania. Z uwagi na powyższe wydane w postępowaniu przed Sądem I instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym opinie biegłej sądowej lekarza neurologa M. D. (k. 15-15v, 54-54v i 62) były przydatne łącznie do oparcia na nich rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie i ustalenia na ich podstawie, że odwołujący nie jest niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 29.08.1995 r.

Wskazać należy bowiem, że w postępowaniu sądowym, w sytuacji, gdy zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności sprawy wymagających wiadomości specjalnych, konieczne jest przeprowadzenie w postępowaniu sądowym dowodu z opinii biegłego, który to dowód w postępowaniu sądowym jest jedyną drogą pozyskania koniecznych do rozstrzygnięcia wiadomości specjalnych. Zauważyć należy przy tym, że dowód w postaci opinii biegłych podlega ocenie na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych we wnioskach (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r., sygn. I CKN 1170/98). Opinia biegłych nie podlega, jak dowód na stwierdzenie faktów, weryfikacji w oparciu o kryterium prawdy i fałszu, lecz

poprzez pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii. Zatem, jeśli opinia biegłego nie zawiera niejasności, wewnętrznych sprzeczności ani luk, oparta została na materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, biegły w sposób należyty uzasadnił swoje wnioski (tj. w szczególności przedstawił tok swego rozumowania w sposób poddający się kontroli pod względem logiki), a konkluzje opinii są konkretne i przekonujące oraz wynikają z przeprowadzonych przez biegłego czynności (np. badań) oraz toku rozumowania, to brak jest podstaw do uznania takiej opinii za nieprzydatną dla rozstrzygnięcia sprawy i przeprowadzania na podstawie art. 286 k.p.c. dodatkowego dowodu z opinii innych biegłych lub uzupełniającej opinii przez tego samego biegłego tylko z tej przyczyny, że strona postępowania nie zgadza się z treścią opinii. Jednocześnie wskazać należy, że to strona winna wykazać się niezbędną aktywnością i wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opiniach biegłych, które dyskwalifikują istniejące opinie ewentualnie uzasadniają powołanie dodatkowych opinii (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia: 16 września 2009 r., sygn. I UK 102/09). Na gruncie niniejszej sprawy takich wad opinii biegłej sądowej lekarza neurologa M. D. (po uzupełnieniu w postępowaniu apelacyjnym) Sąd Apelacyjny nie stwierdza.

Jednocześnie wskazać należy, że odwołujący wbrew treści art. 162 zd. 1 k.p.c. – mimo że był obecny podczas rozprawy w dniu 9 marca 2015 r., podczas której Sąd Okręgowy oddalił wniosek ubezpieczonego o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu radiologii – nie zgłosił stosownego zastrzeżenia do protokołu odnośnie ewentualnego uchybienia przez Sąd I instancji przepisom postępowania poprzez oddalenie tego wniosku dowodowego. Zatem stosownie do treści art. 162 zd. 2 k.p.c. utracił on prawo do powoływania się na to uchybienie w dalszym toku postępowania. Niezależnie jednak od powyższego wskazać należy, że do oceny schorzeń wnioskodawcy związanych z wypadkiem przy pracy, wystarczająca była wiedza specjalna z zakresu neurologii, gdyż to właśnie schorzenia neurologiczne były dotychczas przyczyną orzekania niezdolności do pracy apelującego w związku z wypadkiem przy pracy. Zatem powoływanie w niniejszej sprawie biegłego z zakresu radiologii (który zajmuje się wykonywaniem i opisem badań radiologicznych) było zbędne. W efekcie uznać należy, że Sąd I instancji słusznie oddalił wniosek dowodowy odwołującego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego z zakresu radiologii, zaś Sąd Apelacyjny w postępowaniu apelacyjnym pominął ten dowód na podstawie art. 381 k.p.c., albowiem apelujący mógł zgłosić ten wniosek już na etapie postępowania przed Sądem I instancji (co z resztą uczynił, jednak ze wskazanych wyżej względów został on słusznie oddalony).

Resumując w ocenie Sądu Apelacyjnego (ze względów opisanych powyżej) wydane opinie biegłej sądowej lekarza neurologa M. D. są przydatne do wykorzystania w niniejszej sprawie i oparcia na nich rozstrzygnięcia, w szczególności poprzez przyjęcie zgodnie z opiniami tej biegłej, że apelujący w dniu wydania zaskarżonej decyzji nie był niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 29.08.1995 r. (z opinii tej wynika bowiem, że był on zdolny do pracy już od dnia 1 kwietnia 2014 r., z całą pewnością w lipcu 2014 r., co potwierdza ówczesne badanie (...)kręgosłupa (...)).

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w pełni podzielił wszelkie ustalenia Sądu I instancji i przyjął je za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Apelacyjny podzielił również w całości ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy.

Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 199 poz. 1673 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej stał się niezdolny do pracy, przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy. Natomiast przepis art. 3 ust. 1 ustawy stanowi, że za wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- a) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych,
- b) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,

c) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy, prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy, przywraca się w razie ponownego powstania tej niezdolności bez względu na okres, jaki upłynął od ustania prawa do renty.

Przy czym zgodnie z art. 16 ust. 2 ustawy, przy ustalaniu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu oraz jego związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS dotyczące trybu orzekania o niezdolności do pracy.

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 1998 r., Nr 162 poz.1118 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o emeryturach i rentach”, stanowi zaś, że osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przy czym zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, osobą całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zaś zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Zgodnie zaś z art. 13 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, a także możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

W niniejszej sprawie, z uwagi na fakt, iż z ustaleń poczynionych w oparciu o treść opinii biegłej sądowej lekarza neurologa M. D., które łącznie były przydatne do oparcia na nich rozstrzygnięcia (co szczegółowo wyjaśniono już powyżej) wynika, iż apelujący nie jest niezdolny do pracy w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 29.08.1995 r., stwierdzić należało, że nie spełnił on podstawowego warunku przywrócenia mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, w postaci niezdolności do pracy pozostającej w związku z wypadkiem przy pracy (art. 17 ust. 4 ustawy).

Dodatkowo wskazać należy, iż orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane zostało w 2015r. Tym samym powyższe orzeczenie – ustalające umiarkowany stopień niepełnosprawności od 5 marca 2015r. – nie miało wpływu na ocenę prawidłowości spornej decyzji.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy słusznie uznał sporną decyzję organu rentowego z dnia 10 października 2014 r., znak (...), za prawidłową i w zaskarżonym wyroku oddalił odwołanie R. T. od tej decyzji.

Kierując się powyższymi względami, **apelację należało uznać za bezzasadną i na podstawie art. 385 k.p.c. oddalić**, co uczynił Sąd Apelacyjny w sentencji wydanego wyroku.

SSA Katarzyna Wołoszczak	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
--------------------------	----------------------	-------------------------------